

A feladatokat írta:
Birikiné Nyéki Andrea, Tarnaörs

Csapat tagjai:

.....
Iskola:

Lektorálta:
Dr. Fülep Teofil PhD, Miskolc

.....
Beküldési határidő: 2025. január 24.

Curie Környezetvédelmi Emlékverseny 7-8. évfolyam III. forduló 2024/2025.

Feladat	1.	2.	3.	4.	5.	Összesen	%	Javította
Elérhető	10	5	5	10	10	40 pont		
Elért								

1. feladat — Duna-Ipoly NP Tanösvények útjain **10 pont**

Írd a megfelelő számokból és betűkből álló hármasokat a megfelelő tanösvény neve mellé!

Tanösvény	arab szám	nagybetű	római szám
Gubóvirág tanösvény			
Gólyahír tanösvény			
Apródok útja tanösvény			
Jági tanösvény			
Madárdal tanösvény			
Páskom legelő tanösvény			
Strázsa-hegyi tanösvény			
Nagy-Szénási tanösvény			
Fóti-Somlyó tanösvény			
Pálfája tanösvény			

1. TÁPIÓSÁG	A. Szondi György	I. pusztai tölgyes
2. FÓT	B. Gyilkos-tó	II. Szent Vendel kápolna
3. VELENCEI-TÓ	C. Kifli-tó	III. partifecske telep
4. NAGYKŐRÖS	D. Szirmay-kastély	IV. Dinnyés-fertő
5. NAGYKOVÁCSI	E. Kincses makkfa	V. Hárshegyi homokkő
6. DRÉGELYPALÁNK	F. Vadászrét	VI. magas gubóvirág
7. ESZTERGOM	G. Európai Diploma	VII. Pilisi len
8. PILISSZENTIVÁN	H. Pipi-pad	VIII. zefir boglárkalepke
9. DEJTÁR	I. Törökugrató	IX. földvár
10. BUDAÖRS	J. Müller István	X. fekete kökőrcsin

2. feladat — Nézz utána!

5 pont

<https://www.aranyosok.hu/wp-content/uploads/2023/06/A-Basafa-legendaja.pdf>

Milyen fa a Basafa? .....

Hol áll az eredeti Basafa maradványa(törzse)? .....

Kinek a faragásai díszítik a farönköt? .....

A Basafa nemcsak jelkép, hanem jelfa is volt. Mik is azok a jelfák?

.....

Melyik fa „örökölte meg” a Basafa elnevezést? .....

3. feladat

5 pont

A leírásokból találd ki melyik növényekre gondoltunk?

1. Torzsavirágzatát alul kiöblösödő buroklevél veszi körül, ami rovarcsapdaként működik. A torzsa csúcsi része kilóg a buroklevél nyílásán és kellemetlen dögszagot árasztva csalogatja a megporzó rovarokat – elsősorban a döglegyeket.

.....

2. E növény a magyar nép régi ismerőse. Már a honfoglalás előtt, az eurázsiai sztyeppéken vándorolva találkozhattunk vele, ez ugyanis a legjellemzőbb élőhelye. Neve is ebből a korból származik, a régi török köznyelvben ugyanis a kök kéket jelentett és a neve ennek a szónak a kicsinyítő képzős alakja. Régen hasznos növénynek tartották, gyökerét juhok himlőjének gyógyítására és festék készítésére is alkalmazták.

.....

3. A legenda szerint Salamon király fedezte fel a sebeket gyógyító hatását. A király pecsétgyűrűjének lenyomata, egy S betű azóta is látható a növény gyöktörzsének dudorain. Más mesékben, mondákban ugrasztógyökérként szerepel, ami képes lezárt ajtókat felnyitni, sziklából vizet fakasztani. Az „orvosi” elnevezés arra utal, hogy ezt a liliomfélék évezredek óta használják a gyógyításban.

.....

4. A rómaiak szerint Juno istennő érintése nyomán e virágból született Mars, a hadak istene. A „Mars agein” Marsot szülőt jelent, ebből ered a növény tudományos neve *Lilium martagon*. Magyar neve arra utal, hogy erősen visszahajló lepellegei miatt virágja turbánhoz hasonlít. A 16. században az alkimisták lilomának is nevezték, mert aranysárga hagymájából aranyat próbáltak előállítani. Erdélyben ezzel szemben ínségeledel volt a hagymája.

.....

5. A Skócia címerében látható unikornisok gyönyörű lila virágokkal borított dombon állnak. Ez a növény az, amely a legenda szerint súlyos vereségtől mentette meg a skótokat. A dánok az éjszaka leple alatt szálltak partra és próbálták meg rajtaütöni a gyanútlan skót

seregen. Egy mezítláb lopakodó dán katona azonban belelépett ebbe a növénybe és hangosan felkiáltott. A jajszóra felébredő skótok elkergették a dánokat, és hálából a növényt a címerükbe foglalták. A legnagyobb skót kitüntetés, az e növényről elnevezett rend (Order of Thistle), más országban talán gúnyolódásnak tünne, itt azonban nagyon nagy megtiszteltetés, amelyet a királynő ünnepélyes keretek között nyújt át az arra érdemesnek.

.....

<https://www.dunaipoly.hu/hu/tudasanyagok/novenyek-tortenete?page=1>

4. feladat — **Igaz-Hamis**

10 pont

Dönts el az állításokról, hogy igazak (I) vagy hamisak (H)! Írd a megfelelő betűjelet az állítás elé!

- ..... 1. A víz az egyetlen olyan anyag a Földön, amely mindhárom halmazállapotban megtalálható a bolygónkon.
- ..... 2. A Földünkön rohamosan nő az édesvízkészlet a jégsapkák olvadása miatt.
- ..... 3. A bányatavak a természet által létrehozott tavak.
- ..... 4. A víz körforgását a Napból származó energia tartja mozgásban.
- ..... 5. A Balaton Közép-Európa legnagyobb sós vizű tava.
- ..... 6. Az 1860-as években a Velencei-tó kiszáradt medrében gyakorlatoztak a fehérvári huszárok.
- ..... 7. A karsztvizek közvetlenül felhasználhatók ivóvíznek.
- ..... 8. Az élővizekbe jutott mérgeanyagok leginkább a tápláléklánc legalsó szintjét veszélyeztetik.
- ..... 9. A savas eső veszélytelen a felszíni élővizek élővilágára.
- ..... 10. Az élővizekbe jutott mérgeanyagok leginkább a tápláléklánc legfelső szintjét veszélyeztetik.

5. feladat

10 pont

A leírások alapján nevezd meg a magyarországi természetes vizeket, és párosítsd a képekhez!

- 1. A Kiskunság legnagyobb édesvízi mocsara. a Duna egy mellékágából alakult ki; fejlődése egy rövid folyami, és egy hosszabb tavi szakaszra osztható. A tó mára elmocsarasodott és az előregezés előrehaladott állapotát mutatja.

.....

- 2. Európa legnagyobb gyógyhatású melegvízes tava. Tőzegmedrű forrástó, amely 38 méter mély forrásbarlangból tör fel.

.....

3. „Megrögzött” határfolyó. A Dráva leghosszabb mellékfolyója, amelyen négy ország osztozik. A folyó jellegzetessége az úszó vízimalom. Valaha 92 volt belőlük a folyón, mára csak néhány maradt.

.....

4. Magyarország harmadik legnagyobb természetes tava. A tó átlagosan mintegy 100 évente kiszáradt. Ebben az időszakban a fehérvári huszárok gyakorlatoztak a kiszáradt mederben. Ezzel szemben több alkalommal kiáradt, elöntve a parti területeket.

.....

5. A "névadó" a 9,5 hektár területű, két részre osztott, sós vizű szikes tó, melynek átlagos mélysége 1,5 méter. Vizének sajátos gyógyerőt tulajdonítottak régtől fogva, s már Mátyás király korában is ismerték Igrice néven. A tudós polihisztor, Jósa András szerint a tó vize meggyógyít "görvénykórtól, csúztól, köszvénytől, idült lobbos izzadmányoktól és egyéb -virágnyelven úgynevezett -vérbetegségektől." A ma szakembere így fogalmaz: "Sok oldott só-t tartalmazó nátrium-kloridos termálvíz, amely a brómos, jódos ásványvizek csoportjába sorolható.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Irodalom:
Wikipedia

<https://www.dunaipoly.hu/hu/helyek/tanosvenyek> - letöltések, Cincérfüzetek
<https://www.aranyosok.hu/wp-content/uploads/2023/06/A-Basafa-legendaja.pdf>
<https://www.dunaipoly.hu/hu/tudasanyagok/novenyek-tortenete?page=1>